

Elsbeth Dreisig är en av operasångarna i allkonstverket "Drömdöden".

FOTO: JACOB STAGE

"Drömdöden" är en hybrid mellan flera olika konstnärliga uttryck – opera, musik, dans och teater.

Michaela Granit tycker att det känns fantastiskt att besöka

Operateater intar slottet – Kalmarunionens kvinnor lyfts fram

SCENKONST

Vad får man om man blandar opera, teater, dans och lyrik – med Kalmarunionen, kvinnliga livsöden och en resa genom tid och rum?

Svaret kanske finns i "Drömdöden" – ett allkonstverk i regi av Michaela Granit som spelas på slottet i sommar.

– Det här är inget man lär sig i skolan.

I vår del av landet känner de flesta till att Kalmar en gång var Sveriges huvudstad. Men hur mycket vet man egentligen om det som hände? Historieböckerna innehåller visserligen många beskrivningar av

Kalmarunionens uppgång och fall, men det finns några viktiga nyckelpersoner som ofta utelämnas.

– När vi diskuterade vad vi skulle fokusera på landade vi i kvinnorna under den här

tiden. Drottning Margareta I var väldigt intressant och det var med henne och Erik av Pommern i spetsen som hela unionstanken föddes. Vi började forska runt lite – vad hände med hennes vision? Vart tog unions-tanken vägen? Det var här allt började och vi insåg att vi ville titta på vad som hände med alla de kvinnor som drev det här arbetet vidare efter att hon hade dött, säger Michaela Granit.

Hon är regissör till operateatern och allkonstverket "Drömdöden", som just nu turnerar runt i Skandinavien. Den 28 juni besöker föreställningen en plats som är mycket central i de

Om du är historieintresserad får du nya skärvor, eftersom vi riktar ljuset mot de här olika kvinnorna.

Michaela Granit,
regissör

Fakta
Michaela Granit

Ålder: 60 år.
Bor: I Stockholm.
Uppvuxen: "Jag växte upp i Stockholm, men har mina rötter i Finland. Min pappa är därifrån, och jag har en ställe där."
Aktuell: Som regissör och dramaturg i "Drömdöden" som spelas på Kalmar slott den 28 juni.
Bakgrund: Har jobbat med teater i över 30 år och har som signum att röra sig fritt mellan olika konstformer. Utbildade sig vid École Jacques Lecoq i Paris under 80-talet och arbetade sedan som skådespelare i olika delar av världen. Har varit engagerad vid Theatre Complicite i London, medverkat i föreställningen "The three life of Lucie Cabrol" i regi av Simon McBurney samt varit med och grundat den uppmärksammade Stockholmsgruppen Teater Bouffons. Har uppmärksammats för sina uppsättningar vid flera stora scener, så som Dramaten, Stockholms stadsteater, Svenska teatern i Helsingfors och Norrbottens-teatern.

Kalmar slott med all dess historia – särskilt efter att ha jobbat med projektet "Drömdöden" i flera år.

FOTO: MIKAEL EKLUND

händelser som skådespelarna skildrar. Då spelas den nämligen på Kalmar slott.

– Det känns stort. Det kände jag redan när jag klev av tåget och såg unionsmonumentet. När man levtt så här länge med ett projekt och funderat över hur man ska få in det i en samtida kontext – då känns det fantastiskt att besöka slottet med all dess historia. Det är jättestort att Kalmar teaterförening har bjudit hit oss.

Så, vad är egentligen "Drömdöden"? Michaela Granit förklarar att det är ett tillstånd som de låter Drottning Margareta I sjunka ner i när hon dör i pesten 1412. I föreställningen får hon resa 90 år framåt i tiden för att ta reda på vad som hände med hennes vision.

– När hon stiger ner i den här drömdöden möter hon en sjöman som för henne över en magisk gräns. Då är året 1502 och därifrån får vi följa henne fram till Stockholms blodbad 1520. Hon ställer sig frågan "vad hände med mitt livsverk?" Tanken på att få stå i sin egen vision, den intresserar mig. Vad händer när visioner går i arv? Hon får se andra kämpa för hennes tanke men med medel som hon inte alltid tycker är okej. Flera generationer senare kanske kampen finns kvar, men bara som en urvattnad idé. Det är skrämmande att få vara med om.

Längs vägen möter Drottning Margareta några av de kvinnor som varit avgörande i Kalmarunionens historieskrivning; den danska drottningen Kristina av Sachsen, gift med Kung Hans, som ensam försvarade Stockholms slott medan hennes make var ute i krig, Sigbrit Willoms som var en av Kristian II:s främsta rådgivare och hennes dotter Dyveke som hade ett passionerat kärleksförhållande till Kristian II. Resan fort-

sätter sedan via hans hustru Elisabeth af Habsburg samt en kvinna som var motståndare till unionen – nämligen Kristina Gyllenstierna.

– Det här är inget man lär sig i skolan. Vi känner till Kristian II, vi känner till Kung Hans – men vi vet väldigt lite om kvinnorna. I all makt, manipulation och alla strategier finns det kärleksaffärer och andra ingredienser som styr varför det blir som det blir. Verkligheten är precis som ett Shakespeare-drama.

Föreställningen är en hybrid mellan flera olika konstformer – opera, teater, livemusik, lyrik och dans. Michaela Granit är van att arbeta med renodlade teateruppsättningar, men tyckte att det var både utvecklande och väldigt kreativt att jobba med Josefine Opsahl, som skrivit musiken, och Merete Pryds Helle, som skrivit librettot.

– Vi tre förde samtal under ett år, vilket gjorde att det blev ett väldigt integrerat samarbete. Normalt när det gäller opera och musikteater kommer regissören in i bilden lite senare, men den här gången var jag med från början.

Är det stor skillnad på att regissera teater och att regissera en operaföreställning?

– Ja, det finns absolut en skillnad. Vanligtvis är det en del av mitt jobb att skapa tajming, men här finns ett partitur och ett libretto och tajmingen är inskriven i musiken. Det är helt annorlunda, och har varit väldigt spännande. För sångarna var det nytt att jobba med scenerna som är rena situationer, och att hitta gestaltningen utan sin sång. Då måste jag som regissör ge dem nycklarna. Det var en jättespännande friktion och precis den sortens möte jag var ute efter.

I all makt, manipulation och alla strategier finns det kärleksaffärer och andra ingredienser som styr varför det blir som det blir. Verkligheten är precis som ett Shakespeare-drama.

Michaela Granit,
regissör

Sverigepremiären av "Drömdöden" ägde rum på Folkoperan i Stockholm i veckan, den 19 maj, och den 28 juni spelas den alltså på Kalmar slott. Michaela Granit tror att den kan gå hem i många läger – från de mest inbitna operafantasterna till personer som aldrig tidigare kommit i kontakt med genren.

– Om du är historieintresserad får du nya skärvor, eftersom vi riktar ljuset mot de här olika kvinnorna. Vi använder inte bara sången utan också tal, rörelse och koreografi och jag tror verkligen att det kan tilltala alla på många olika sätt.

Dessutom ser hon en stark koppling till samtiden. Trots att det förflutit flera hundra år sedan Kalmarunionen var på tapeten finns det likheter med det som sker i världen i dag.

– Margareta dog i pesten, tillsammans med miljontals människor. Vi satt och skrev det här samtidigt som allt det här fruktansvärda med pandemin hände. Det var liksom samma sak. Sedan kom kriget mellan Ryssland och Ukraina. Margareta startade unionen just för att det var krig och jävelskap – det fanns ju en fredstanke i botten – men det är en annan sak i dag. Så ser man på Putin. Han lever kvar i den ryska storhetstiden trots att det gått så lång tid. Parallellen är nästan läskig.

Frida Lindström

Text

frida.lindstrom@barometern.se

